

Finansiella flöden och penningtvätt genom bolag i nätverksmiljöer

Finanspolisen vill informera om hur näringsverksamheter och bolagsstrukturer utnyttjas av kriminella nätverk med stort våldskapital. Dessa bolag används för att hantera och tvätta brottsvinster. Finanspolisen har tidigare informerat om vissa av de modus som beskrivs nedan.

Koppling till nätverksaktörerna

Penningtvätt kopplat till näringsverksamhet sker i huvudsak en eller ett par led ut från de centrala nätverksaktörerna. I vissa fall är det enbart företagskontot som är intressant, i andra fall behöver bolaget hållas levande för att nyttjas över tid. Framträdande branscher som inte enbart nyttjas för penningtvätt utan även i andra kriminella syften är fordon, transport, bygg, samt parti-handel.

En direkt koppling till de kriminella aktörerna är när de uppbär en tillsynes vit lön trots att de inte arbetar i bolagen, samtidigt som den faktiska personalen avlönas svart. Det kan också handla om upprättade anställningsavtal med osanna inkomstuppgifter där inkomsten blåsts upp eller anställningsavtal där uppgifterna helt och hållet är falska, båda i syfte att möjliggöra en god kreditvärdighet och ge åtkomst till välfärdsystemet.

En indirekt koppling kan vara att kriminella i praktiken står bakom bolag med målvakter som formella företrädare. Dessa bolag ställer exempelvis ut osanna fakturor mellan varandra. Det görs för att skapa legitimitet till transaktioner av medel som härrör från brottslig verksamhet, såsom narkotikabrottslighet, men som egentligen är led i en penningtvätt. Osanna fakturor kan också upprättas för att skapa en kostnad för varor eller tjänster som aldrig har utförts, där pengarna slutligen inte sällan tas ut kontant. Det möjliggör både skatteundandragande och avlöning av svart arbetskraft, så kallad omvänd penningtvätt.

De bolag med svagast koppling till nätverksaktörerna används primärt som målvaktbolag för att ta emot, skicka eller placera pengar av brottsligt ursprung. Dessa bolag används enbart för penningtransaktioner, oavsett bransch, där den övriga verksamheten inte är intressant för nätverken. Nätverken eftersöker i stor skala målvakter för företagskonton.

Bolagsstrukturer

Att upprätthålla en finansiell bolagsstruktur är centralt för de kriminella nätverkens expansion samt generering, hantering och tvätt av brottsvinster. Dessutom kan bolagens logistik och infrastruktur användas för att förvara och transportera illegala varor och kontanter. Bolagen kan nyttjas för att dölja en parallell ekonomi där legala och illegala medel integreras i en bolagssfär.

Vissa av bolagen används för flera kriminella syften där en hel infrastruktur av bolag byggs upp. Bolagen kopplas samman på olika sätt. Det kan handla om att de ingår i samma concern, har gemensamma företrädare eller ägare, kopplas samman genom transaktioner eller i övrigt

---

FINANSIELLA FLÖDEN & PENNINGTVÄTT GENOM BOLAG I NÄTVERKSMILJÖER • SEPTEMBER 2024

---

samarbetar i den brottsliga verksamheten. Systemet är sällan uppbyggt kring enskilda branscher. Personerna kring bolagen förekommer ofta i en multikriminell kontext.

Internationell arena

Den internationella dimensionen inom kriminella nätverksmiljöer som nyttjar bolag som brottsverktyg är tydlig. Det blir allt vanligare att penningtvättsuppläggen är av internationell karaktär, med gränsöverskridande finansiella motparter och komplexa bolags- och ägarstrukturer som sträcker sig över flera länder, exempelvis Spanien och Nederländerna. Det förekommer även att företrädare och/eller delägare för bolagen är utvandrade. Partihandeln är en av branscherna som nyttjas internationellt men även fastighetsbolag, näthandelsbolag och andra verksamheter som har en internationell räckvidd. Transportbranschen är ytterligare en bransch som förekommer inom den internationella arenan och som dessutom möjliggör internationella transporter av narkotika och kontanter.

Den transnationella strukturen både försvårar och fördröjer spårbarheten av misstänkta finansiella flöden. Finanspolisen bedömer att den internationella arenan utgör en betydande del i brottsuppläggen med bolag och att det troligen förekommer ett mörkertal kring kriminella nätverkskopplingar till penningtvätt internationellt, både kring transaktioner och bolagsstrukturer.

Kontanter i bolag

Kontanthantering är fortsatt stor i den kriminella ekonomin. Flera frekvent förekommande branscher inom den nätverkskriminella ekonomin, såsom städ- och partihandelsverksamhet, räknas till så kallade kontantintensiva och/eller personalintensiva. De används för att enklare kunna dölja en parallell ekonomi som i stort bygger på kontanta kriminella medel som ska integreras i den legala ekonomin. Svart arbetskraft är vanligt förekommande inom dessa branscher.

Det affärsmässiga upplägget i en kontantintensiv bransch försvårar spårbarheten av ekonomiska flöden. Det möjliggör att med låg upptäcktsrisk omsätta och tvätta medel som härrör från brottslig verksamhet. Detta sker genom en sammanblandning av legala medel och illegala brottsvinster.

Målvakter och målvaktsskonton

Kontomålvakter och styrelsemålvakter används frekvent inom den organiserade brottsligheten och förekommer ofta vid avancerade penningtvättsupplägg. Det skapar en distansering till den faktiska företrädaren eller kontoinnehavaren, vilket försvårar för myndigheter och banker att utreda misstänkta oegentligheter. Den verkliga företrädaren, som utgörs av en kriminell aktör, förblir anonym.

Målvakter används systematiskt i nätverksmiljöer för att hantera brottspengar, exempelvis på företagskonton (kontomålvakter) eller för att representera bolag (styrelsemålvakter), där de kriminella belånar bolaget hos olika kreditinstitut och tömmer det på tillgångar. Tillgången på målvakter bedöms vara god. Om en myndighet upptäcker en målvakt ersätts den enkelt med en annan. En bransch som framträder kring målvakter är vård- och omsorg. Bolag i branschen används bland annat för att anställa nätverkskriminella och för att rekrytera unga till brottslig verksamhet, däribland som kontomålvakter.

Indikatorer som kan peka på penningtvätt

Nedan ges ett urval av indikatorer som kan peka på att bolag och deras bankkonton används för penningtvätt eller annan ekonomisk brottslighet. Indikatorerna är inte heltäckande utan bör sättas i en kontext till annan information såsom kundkännedom och öppna källor. Misstankar om oegentligheter bör föranleda en fördjupad kontroll och eventuell misstankerapportering till finanspolisen.

Bolagsstrukturer och internationella arenor

- Bolagskoncern med komplex ägarstruktur, ofta genom holdingbolag
- Bolag inom samma koncern är verksamma inom flera olika typer av verksamheter
- Bolaget saknar hemsida på Internet
- Bolaget saknar verksamhetsrelaterade kostnader
- Anställda är folkbokförda i andra regioner än där bolaget har säte
- Löneutbetalningar som är påfallande höga i relation till typ av arbetsuppgift samt ålder på mottagaren
- Fakturering mellan bolag inom samma bolagssfärer
- Bristfälliga fakturaunderlag i termer av exempelvis
  - Var arbete har utförts
  - Fakturerade timmar och timpris
  - Varor, typ av material eller materialkostnad
  - Tidsperiod
- Företrädare och delägare är utvandrade till andra länder
- Komplexa transaktionskedjor där tillsynes legala intäkter förs vidare genom flera bolag och slutligen utomlands

Kontanter i bolag

- Stor mängd jämna dagskassor
- Hög andel inkommande kontanter via insättningsautomater och serviceboxar
- Uppsagda avtal gällande kontanthantering
- Bolaget får in betydande andel kontanta insättningar trots att det saknas information i kundkännedomen om kontanthantering
- Större mängd kontantinsättningar samtidigt som bolaget saknar registrering hos Bolagsverkets register mot penningtvätt

Målvaktsprofiler¹

- Företrädaren har många styrelseuppdrag i bolag som har säte i olika regioner
- Företrädarens folkbokföringsadress utgörs av en boxadress eller en adress som inte är avsedd för bosättning
- Företrädaren har tidigare haft styrelseposter i flertalet bolag som har gått i konkurs
- Företrädaren är låginkomsttagare, har betalningsanmärkningar eller skuld hos Kronofogden
- Företrädaren förekommer i juridiska sammanhang såsom i domar

Finanspolisen
fipo@polisen.se

¹ Se även informationsmaterial från Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism, *Varningssignaler kopplade till målvakter*